

Nationella samordnarens lägesbild

Samordnaren har prioriterat arbetet med att skapa möjligheter för att inhämta de regionala lägesbilderna. Materialet är nödvändigt för att ta fram en nationell lägesbild som stöd för samverkan och samordning. Målsättningen är att uppnå en fördjupad lägesbild som också bygger på kontakter och erfarenheter mellan Sverige och de utsatta EU-medborgarnas hemländer. Att följa rättsläget och parallellt analysera den nationella lägesbilden är en förutsättning för att bidra med en relevant nationell vägledning och metodstöd. En analys av materialet kan indikera på olika slags avvikelser, möjligheter, trender eller goda exempel som många gånger är avgörande att bidra med för att uppnå den förmåga som uppdraget kräver.

En annan viktig riktlinje är att samverkan och det pågående arbetet bygger på en ändamålsenlig och likformig hantering. För att säkerställa denna hantering krävs att rättsläget följs och en dialog med aktuella parter om vägledning och tillämpning kontinuerligt förs.

Av betydelse för målsättningen är att nu säkerställa en servicefunktion som på ett effektivt och lättillgängligt sätt bidrar till att sprida information och rådgivning till aktuella aktörer. Vi har i samverkan arbetat med att ta fram och nu driftsatt ett webbaserat verktyg som metodstöd. Genom en strategi baserat på samverkan kan plattformen uppfylla sitt syfte och ge en samordnad bild till Sveriges samtliga kommuner. En utmaning i arbetet är att säkerställa en hållbar process över tid.

Ytterligare en slutsats som samordnaren identifierat är vikten av att betona och säkerställa att mandatet inom respektive verksamhetsområde inte förskjuts utan är oförändrat och fattas enligt gällande reglering. Det kommunala självstyret som innebär att kommunerna sköter lokala och regionala frågor och därmed har ett stort eget handlingsutrymme innebär att olika inriktningar, tolkningar och tillämpningar även fortsättningsvis kommer att gälla. Ett konstaterande som avspeglar sig på förväntningar och möjligheter på uppdragets genomförande. Den politiska inriktningen varierar nationellt och många av landets kommuner och landsting har skiftande politiska majoriteter. Samtidigt har samordnaren mötts av en mycket positiv inställning och aktuella parter har uttryckt ett behov av nationell samverkan och samordning men även ett behov av tydligare nationella riktlinjer.

För att uppnå en effektiv och hållbar samverkan över tid kommer en strategisk handlingsplan utarbetas i samverkan under 2017 som framförallt bygger på att stärka myndigheter, kommuner och landsting samt civila samhällets förmåga i uppdraget. Samverkansarbetet ska också främja kontakter och erfarenhetsutbyte mellan Sverige och de utsatta EU-medborgarnas hemländer. För det andra att arbeta vidare med en handlingsplan som sträcker sig längre än uppdragstiden. Det

Datum
2017-05-09

Beteckning
106-14253-2016

är viktigt att under verksamhetsåret föra en dialog med aktuella parter gällande förutsättning och inriktning av uppdrag efter år 2017.

Det kan konstateras att de ärenden som huvudsakligen hanteras av den nationella samordnaren för prostitution och människohandel med indikatorer på människohandel under år 2016 har en koppling till utsatta EU-medborgare. Idag är en daglig samverkan upprättad med den nationella samordnaren för prostitution och människohandel. Parallellt har ett flertal möten med nationella och internationella kontakter från polisen genomförts.

Några områden som vi idag i samverkansarbetet identifierat att det finns ett behov av att lyfta i särskild ordning är;

- **Rättigheter och prövning vid behov av sjukvård**
Idag efterfrågar vårdgivare ett förtydligande av aktuella lagar samt lagstiftarens intentioner för att kunna tillämpa lagstiftningen på ett mer rättsäkert sätt. Svårigheterna ligger bland annat i att bedöma om personen kan bedömas som tillståndslös eller inte.
- **Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)**
Det har framkommit från flera relevanta aktörer att lagstiftningen måste förtydligas. Frågan om ett barn som har hemvist i en annan medlemsstat än Sverige kan omhändertas omedelbart med stöd av 6 § LVU är omdiskuterad. Ett regeringsbeslut är nu taget och en utsedd utredare kommer att se över frågan.
- **Barn och skola**
Det framgår att kommuner har svåra beslut att fatta avseende skolgång till utsatta EU-medborgare. Svårigheterna ligger i att bedöma om barnet ska bedömas som tillståndslös eller hur bedömningen till uppehållsrätten föreligger kopplat till gällande rätt. Rättsläget uppfattas idag som oklart och behöver förtydligas. Arbetet med att följa rättsläget för barnens rättigheter kommer att utgöra en viktig del av arbetet med det nationella metodstödet framöver.

Viktigt är att bearbeta och underrätta om aktuella och nationella trender som samverkande aktörer lyfter. En aktuell sådan trend är att fler utsatta EU/EES-medborgare väljer att bo i fordon. Samordnarens bedömning är att denna trend skapar svårigheter kopplade till sociala förhållanden, sanitet samt risk för personskador. Att bidra och verka för ett nationellt metodstöd för denna typ av problematik är en del av det pågående nationella samverkansarbetet.

I uppdraget ingår inte bara att samordna myndigheter och kommuner – utan även att engagera och involvera alla de goda krafter som finns inom det civila samhället. Att visa och sprida goda exempel blir därför en viktig del i arbetet. Uppdraget fokuserar också på att stödja och verka för bilaterala avtal och

Datum
2017-05-09

Beteckning
106-14253-2016

kompetensutvecklingsinsatser. Insatserna kommer och förankras i det nationella samverkansarbetet under 2017.

Vänligen

Claes Ling-Vannerus
Nationell samordnare för arbetet med EU/EES-medborgare